

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

§. 1. Vnum non addit supra ens prædicatum reale possituum realiter
neque formaliter ab illo distinctum, neque fictum ab intellecta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

CONTROVERSIA III.

De attributis entis.

PASSIONES vocamus proprietates illas, quæ ab essentia physicè dimanant, & hanc indiuiduè ex natura rei per se comitantur. Attributa dicere solemus prædicata quædam, quæ extra essentiam metaphysicam rei concipiuntur, cum qua physicè identificantur: sic in Deo Misericordiam, & Iustitiam, quæ ab illo non distinguuntur, attributa, & non passionēs appellare consueuimus. Enti nonnullas competere proprietates, siue aliquid ab illo distinctum importent, & passionēs dici possint, siue cum illo adæquate identificentur, & attributa dicantur, fert omnium sententia, & constabit ex singularium definitionibus, quas postea dabo. An verò ab ente distinguatur, vel cum illo identificentur constabit ex his, quæ de proprietatibus singulis definiam. Quinque vulgo referuntur entis attributa, *res, verum, bonum, aliquid, vnum*. *Res, & aliquid* sunt entis synonyma, de tribus aliis attributis Controuerſiam hanc instituo.

PUNCTUM PRIMUM.

De unitate entis.

§. I.

Vnum non addit supra ens prædicatum reale positium realiter, neque formaliter ab illo distinctum, neque fictum ab intellectu.

- I** Vnum addere supra ens rationem quamdam positiam ab ipso distinctam ex natura rei docuerunt Auicenna, Scot. & Anton. Andr. apud P. Soar disp. 4. Metaph. sect. 1. n. 2. quibus addit P. Fasol. postea citandus Alen. Albert. & Bonauent.
- 2** Vnum non addere aliquid positium reale supra ens defendunt innumeri Doctores. Do primum, primum inter doctores Scholasticos Angelicum Doctorem 1. part. q. 11. art. 1. ad 1. ubi postquam sententiam Auicennæ retulerat, hæc scripsit: *sed hoc manifestè falsum est, quia quilibet res est una per suam substantiam*: & rationem reddit, quam postea expendam. Hoc testimonium rem mihi facit omnino certam, nunquam enim in re vtrique probabili, ita loquutus esset Angelicus Doctor, qui mira doctoris scientia, & sanctissimi modestia viri docuit nos illasque vtrique probabilia sunt sine animi contentione tradere, eaque non vt fide sancta, sed vt principiis probabilibus deducta quibus falsitas possit subesse, aliis proponere, quem modum eximie semper obseruauit Angelicus Doctor, vt ipso docendi modo, nobis licentiam faceret in hac vel in illa sententia vtrique probabili ab ipso discendendi, quod etiam Augustini, & aliorum Patrum autoritate sussultis sine multorum inuidia nobis non licet. D. Thomam sequuntur Caietanus, Sylu. Heru. Mayr. Ocham, Durand. Arg. Capreol. Albert. Bassol. Gabr. Marf. Sonc. Fland. Iand. & Iauel. apud P. Fasol. 1. part. quæst. 11. art. 1. dub. 15. n. 12. Accedunt omnes nostri Authores P. Soar. in Metaph. disp. 4. sect. 1. P. Vasq. 1. part. disp. 128. cap. 2. P. Fonsec. cap. 2. quæst. 5. sect. 4. concl. 3. P. Valent. P. Fasol. & alij D. Thomæ interpretes. D. Thom. 1. part. quæst. 11. art. 1. P. Hurtad. disp. 4. sect. 1. subsect. 2. P. Arriag. disp. 1. sect. 3. subsect. 1. & 3.
- 3** Seclusa omni ratione positia enti superaddita, ex vi cuius vnum constituitur, superest sciendum, an dicat rationem aliquam positiam, saltem per intellectum distinctam à ratione entis. Partem affirmatiuam defendit P. Vasquez cap. 2. citato, pro qua refert P. Soar. supra n. 2. D. Bonauent. Alex. & Scot. vnum non addere supra ens rationem aliquam positiam, adhuc per intellectum ab ente præcisam docet Pater Soar. cum D. Thomæ, & aliis

quàm plurimis, quos ipse refert num. 7. consentit Hurtad. Arriag. Definendum est etiam an vnum saltem respectum aliquem rationis formaliter includat, quod affirmant Scotistæ non multi, quos refert, & impugnat Soncin. 4. Metaphys. quæst. 23. oppositum tamen fert omnium ferè Doctorum sententia.

PRIMA CONCLUSIO. Vnum non addit supra ens rationem aliquam positiam realiter, neque ex natura rei ab illo distinctam. Probat efficaciter hanc conclusionem Angelicus Doctor: si ens fieret vnum per aliquid superadditum, illud superadditum, rursus esset vnum: ergo tale constitueretur per aliquid superadditum: ergo in infinitum procederetur. Dices, illud superadditum esset per se vnum, quia esset ratio constitutiva vnius, sicuti præsentia est per se ipsam præsens, quia est ratio constitutiva rei præsentis. Contra: ratio illa superaddita est per se ipsam vna, & est vnitas sui ipsius: ergo iam non repugnat entitas, quæ per se ipsam sit vna, & sit vnitas sui ipsius: ergo huiusmodi est ens, quod ego contendo esse per se ipsum vnum absque vlla ratione superaddita, & esse formalissimam sui vnitatem. Confirmatur: Ideò superadditur præsentia subiecto (idem dico de aliis formis superadditis) quia subiectum est indifferens, vt habeat, & non habeat hanc præsentiam, sed subiectum non est indifferens, vt habeat, & non habeat hanc vnitatem: ergo absque fundamento datur illi vnitas realiter superaddita. Vrgens vt distinctum ab illa ratione superaddita, in qua vnitate constituitur opinio, quam impugnamus, est formalissimè vnum: ergo ratio illa superaddita superflue aduenit enti. Probo antecedens: ens vt distinctum ab illa ratione superaddita habet non esse illam rationem superadditam, neque aliquid aliud ab ipso distinctum, insuper habet esse ipsum, à quo ratio illa superaddita distinguitur: ergo habet esse indistinctum à quolibet alio, seu esse ipsum, & non esse aliud: ergo habet totam rationem formalem vnus quod tantum dicit formaliter esse ipsum, & non esse idem cum alio ab ipso distincto, quod solet definiri indiuisum in se & diuisum à quolibet alio. Confirmabunt hanc conclusionem rationes, quas pro secunda conclusione iam adduco.

SECUNDA CONCLUSIO: Vnum non addit supra ens rationem aliquam positiam ex parte obiecti præcisam à ratione entis. Probo: ratio illa præcisam, in qua formaliter constitueretur vnitas, esset formalissimè ens secundum conceptum obiecti præcisum, quem diceret: ergo non esset ratio superaddita enti, sed ratio formalissima entis. Probo antecedens: illa ratio haberet sua prædicata essentialia propria ipsius, ex vi quorum constitueretur: ergo ratione sui haberet essentiam condistinctam ab essentia entis rationis: ergo ratione sui haberet aptitudinem ad existendum, in qua consistit ratio entis: ergo ratione sui, & non ratione entis formaliter distincti esset ens: ergo non esset ratio superaddita enti, sed transcendens formalissimam rationem entis, & ab hoc ex parte obiecti formaliter indistincta. Respondebis rationem formalem vnus non posse præcindi obiectiue à ratione entis, posse tamen præcindi rationem entis à formali vnus, sicuti in eodem ente respectu suarum differentiarum secundum multorum sententiam contingit, in quibus datur præcisio non mutua, ens enim præcinditur à differentiis & potest concipi sine illis, differentia autem non possunt præcindi ab ente, non enim potest concipi differentia constitutiva substantiæ, & accidentis, & contractiua entis, quin concipiatur in ipsa ex parte obiecti ratio entis, quam contrahit, licet possit concipi ratio entis, quin concipiatur aliqua differentia substantiæ, vel accidentis, per quam potest contrahi. Contra: ideò ens præcinditur à differentia, etiam si differentia non possint ab illo præcindi, quia ens potest separari à quacunque differentia, per quam potest contrahi, & indifferens est vt contrahatur per differentias substantiæ, & separetur à differentia accidentis, vel contrahatur per differentiam accidentis, & separetur à differentia substantiæ: sed ens non est separabile ratione vnus, neque est contrahibile per vnitatem, & per negationem vnitatis: ergo non ex eo, quod ens sit præcindibile à differentiis poterit præcindi à ratione vnus. Deinde si ratio formalis vnus includit rationem entis, in illa ratione est inclusum ex parte obiecti totum id, quod dicitur *ens vnum* pro materiali, & pro formali: ergo absque fundamento constituitur ex parte obiecti alia ratio enti, cui aduenit ratio formalis

formalis vnius, & ipsa formalis ratio entis. Si redeas iterum ad differentias entis, quæ simul cum eadem ratione entis, quam transcendunt, entia adueniunt, vt constituent substantiam vel accidens, redibit iterum assignata disparitas, ex indifferentia, quam habet ens vt contrahatur, & non contrahatur, per quamcumque differentiam, à qua potest separari, quæ indifferentia fundamentum tribuit præcisioni entis à suis differentiis, quod non reperitur vt præscindatur à ratione vnius.

6. Secundo ex parte ipsius entis, quod opposita sententia dicit præscindi à ratione formali vnius probo repugnare hanc præcisionem, & formaliter in illa ratione entis quantumvis mente præscindatur, permanere rationem formalem vnius. Instaurò argumentum, quod supra constitui ad probandum rationem vnius non dicere aliquid realiter superadditum importare rationi entis, quod neque per rationem quid superadditum importare euinceret. Conceptus cuiusvis entis, v.g. conceptus essentialis, & constitutiuus hominis ab omni alio præcilius, & quocumque positiuo superaddito dicit entitatem hominis, quæ per se est animal rationale à se indistinctum, & per suammet entitatem non habet esse equum, sicuti habet esse hominem: ergo per suammet entitatem habet esse hominem, & non habet esse aliud ab homine, seu habet esse hominem, & non habet esse aliud ab homine: ergo per suammet entitatem habet esse vnum, quod tantum importat ens esse ipsum, & non aliud ab ipso. Confirmatur: hoc quod est esse hominem est quid positiuum, vt omnes admittunt, sed posito illo conceptu positiuo, per quem constituitur homo, quantumvis re & ratione præscindatur omnes alij positiui conceptus, permanebit homo, qui sit verus homo, & qui non sit equus, nec leo: ergo permanebit homo idem secum, & non idem cum alio, quod est formaliter esse vnum. Idem dico de quacumque alia entitate de Petro v.g. qui ex vi formalitatum positiuarum, per quas constituitur in esse Petri, quibuscumque alijs positiuis vnitatibus seclusis, erit Petrus, & non erit Ioannes: ergo erit idem secum, & non idem cum alio, in quo formaliter consistit formalissima vnius ratio. Secundo, ratio formalis vnius, & ratio formalis entis sunt reales, & formaliter distinctæ: ergo sunt entia formaliter, seu per rationem distincta in ratione talium entium, non verò in ratione entium, cum vtrique sit ens: ergo neutra illarum est ens vt sic. Probo consequentiam: ratio entis, vt sic, non dicit rationem talis entis, vt condistinctam ab alio: sed ratio entis, cui competit vnitas, vt proprium attributum dicit rationem talis entis, vt condistinctam ab alio ente, videlicet à ratione formali vnitatis, quæ est ens: ergo vnitas non afficit ens vt sic, sed tale ens condistinctum ab alio ente, videlicet à ratione vnitatis, quæ est tale ens: ergo vnitas non est passio, seu attributum entis, sed talis entis. Confirmatur: quod est attributum entis debet esse attributum cuiuscumque entis: sed illa ratio vnius præcisa non est attributum sui ipsius, quæ est ens: ergo alicuius entis non est attributum. Rationem entis dicere formaliter formalitatem positiuam distinctam à ratione vnius, est conclusio, quam impugnamus, dicere rationem talis entis inferitur manifestè, quia vbi est distinctio inter ens, & ens, est differentia vtriusque, ex vi cuius vnum differt ab alio: ergo est tale ens constitutum per talem differentiam: ergo quando intelligitur vnitas afficere ens ab illa formaliter distinctum, intelligitur afficere ens constitutum per illam differentiam, ex vi cuius differt ab vnitate: ergo intelligitur vt tale ens: ergo vnitas non afficit ens; sed tale ens: ergo non est passio entis, sed talis entis.

7. TERTIA CONCLUSIO. Vnum non addit supra eas relationem identitatis eiusdem ad se ipsum, neque quidquam aliud rationis signum. Probo: vnitas non concipitur instar forme relatiuæ, sed absolutæ: ergo non dicit formaliter relationem rationis. Secundo, quia hoc quod est Deum esse vnum (idem intellige de quocumque ente creato) est quid reale, & à parte rei existens: nullo enim signum intercedente verum est dicere *Deus est vnus*: Petrus est vnus: ergo vnitas non consistit in relatione rationis. Tertiò: relatio identitatis, quæ per rationem fingitur eiusdem ad se ipsum, fundatur in vnitate: ergo prius est ens esse vnum, quam habere relationem identitatis. Probo antecedens: ideo refero ego Petrum ad se ipsum relatione identitatis, & ad Ioannem relatione diuersitatis (loquor de relatione identitatis, & diuersitatis secundum differentiam indiuidualem) quia apprehendo Petrum esse vnum

indistinctum in se, seu à se, & Petrum, & Ioannem non vnum, sed plura: ergo relatio identitatis fundatur in vnitate, sicuti relatio diuersitatis in pluralitate: ergo sicut prius est esse plura, quam diuersa, prius est esse vnum, quam relatum relatione diuersitatis. Aduertas me non negasse vnitatem consistere in identitate rei secum ipsa, sed in relatione identitatis, quia relatio identitatis est signum identitatis verò non per modum relationis, est ipsa entitas, quæ eadem dicitur, à qua formaliter non distinguitur, si vt est in se apprehendatur, neque constituit speciem formalitatem; sed transcendit omnes, quæ in se sunt, ideo de entitate sicuti de ente eodem modo ferendum est iudicium.

S. II.

Quam indiuisiōnem entis dicat formaliter ratio vnius.

VNUM dicere negationem diuisionis constans est inter omnes Theologos & Philosophos. Extant pro hac re illustria testimonia Philosophi, & Doctoris Angelici: sic enim Philosophus 5. Metaph. c. 6. Vniuersaliter autem quocumque non habeat diuisionem, quatenus non habent categoris dicuntur. Quibus verbis expresse docet omne ens esse vnum quatenus non habet diuisionem seu quatenus est indiuiduum. Et Doctor Angelicus 1. part. quæst. 11. art. 1. in corpore sic repetit quæst. 9. de potentia art. 7. circa finem corporis vbi hæc habet: vnum, quod conuertitur cum ente, addit supra ens negationem diuisionis: non quod significet ipsam indiuisiōnem tantum, sed substantiam eius cum ipsa: est enim vnum idem, quod ens indiuiduum. Patet ergo quod vnum quod conuertitur cum ente, ponit quidem ipsum ens, sed nihil superaddit nisi negationem diuisionis. Dabo postea innumeros auctores, qui id supponunt disputantes, an diuisio, quam includit vnum, sit negatio diuisionis in se, vel negatio diuisionis à se. Verumtamen in his, qui hanc negatiōnem diuisionis rationem esse constitutiuam vnius affirmant, adhuc diffidum est, an vnum addat aliquid negatiuum supra rationem positiuam entis, an tantum eiusdem rationem positiuam importet, quia de eadem negatione diuisionis quæstio est, an sit formaliter quid negatiuum, an verò sit formaliter aliquid positiuum negatiue tantum consideratum.

Si definiamus, an negatio diuisionis, quam importat vnum sit aliquid positiuum, vel negatiuum, omnium consensu definitum erit, an vnum pro formali quid positiuum, vel quid negatiuum dicat; cum enim in hac diuisionis negatione ratio vnius sit constituenda, si dixerimus hanc esse quid negatiuum, dicendum necessarîo erit vnum addere supra ens rationem aliquam negatiuam; si verò concludamus hanc negationem diuisionis formaliter esse quid positiuum negatiue tantum consideratum, absque dubio tenendum est vnum nihil negatiuum addere supra ens, & cum dixerimus nihil positiuum realiter, neque ex parte obiecti per rationem distinctum addere, dicendum erit vnum non dicere supra ens rationem aliquam ab illo realiter distinctam, neque per rationem ab ipso ex parte obiecti præcisam. Caterum ne incassum, vt multis in hac re accidit, longa instituat disputatio, antequam definiam, an hæc diuisionis negatio sit quid positiuum, vel negatiuum, sciendum est, an hæc negatio, quam includit vnum, & de qua debemus disputare, sit negatio diuisionis in se, vel à se. Negatio diuisionis à se, est negatio illa ex vi cuius idem indiuisibiliter sumptum à se ipso diuisum non est, v.g. negatio, quia Petrus non ita à se diuidatur, vt idemmet sit alius à se ipso, quia si eodemmet Petro permanentes, Petrus esset Ioannes, conciperetur quasi diuisus in Petrum, & Ioannem, & non tantum esset vnus, sed multiplex, esset enim vnus, qui modò est, & esset alius, qui modò non est. Sic negationem diuisionis à se explicuit Caietanus apud D. Thomam 1. part. quæst. 11. art. 2. §. ad hoc dicitur, vbi dixit extrema diuisionis à se esse hoc, & non hoc. Negatio diuisionis in se dicit rem non ita esse diuisam vt resoluatur in membra aliqua diuidendis, ita vt ipsa non permaneat, sed membra illa diuidenda, in quæ fuit diuisa. In rebus compositis ex partibus distinctionis facili diuisionis negatio intelligitur, hominem enim esse in se indiuiduum, dicit non esse diuisum totum, quod modò est in materiam, & formam, quibus constat, quam si pateretur diuisionem in se diuisus diceretur homo, quia veluti in se diuisionem pateretur.